

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ל' ניסן תשפ"א | דף היומי בבלי: שקלים כב | דף הכולל: פסחים קי.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סימן תקפ"א אמצע סעיף א' בהגה "ועומדים באשמורת".
מוסר: שם עולם - ודע עוד' עד פרק ט"ז.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'משומד' - יסיר מלבושיו' עד 'כללו של דבר ישוב אדם'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

היום: רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי' מסיימים את לימוד מסכת שקלים || מדהים: מדוע לא ליווה הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל את בתו לחופה? | הסקירה המרתקת מבית 'אז נדברו' שתמלא אתכם בחשק וצימאון להתחיל מסכת יומא - אל תפספסו! | 2123

הדרך שלך מסכת שקלים

הנהלת 'דרשו' העולמית מברכת את רבבות אלפי לומדי 'הדף היומי'

לרגל סיום מסכת שקלים - היום יום בי לי בניסן

יהי רצון שכשם שעזרנו הקב"ה לסיים מסכת זו, כך יעזרנו להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם

על דא ועל הא

למרבה הפלא, כשהתחלנו לדבר על בעניני ביהמ"ק ועבודת הקרבנות, התחושה היתה שלי יש יותר שליטה בקדשים. אני יותר בעניינים ממנו. ולמה? כי הוא אמנם למד הרבה יותר קדשים ממני, אבל אני למדתי מסכת יומא...

אם משום-מה לא היה בתכנית שלכם להתחיל מחר מסכת יומא יחד עם כלל לומדי 'הדף היומי', לאחר שתקראו את הסקירה המרתקת של הרב שמואל פולק על המסכת המיוחדת הזו - הכל ישתנה | אל תפספסו!

אז ככה: כמנהגנו, קצת רקע ותמונה אורית על מסכת יומא. ובכן: במסכת יומא יש משהו מאוד מעניין. עקרונית הנושא הרשמי של מסכת יומא זה עבודת כהן גדול ביום הכיפורים! 'יומא' זה מלשון 'יום'! 'היום' בה"א הידיעה. היום הקדוש ביותר בשנה, ומסכת יומא צועדת איתנו צעד אחר צעד בעקבותיו של הכהן גדול ביום הכיפורים, החל מהטבילה הראשונה בבגדי זהב

היכוננו היכוננו! מחר יום שלישי ר"ח אייר מתחילים מסכת יומא!
זו באמת בשורה משמחת מאוד. מדובר בנכס עצום, שלהתחיל איתו את הקיץ זה מה שנקרא 'להתחיל ברגל ימין'. בשבת לא אכלתי את 'חלת המפתח', השנה יש לי את מסכת יומא, היא המפתח שלי לקיץ הקרוב.

ועד קידוש ידים ורגלים העשירי, שאז לובש בגדי עצמו ויו"ט עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש.

זה באופן רשמי הנושא של המסכת! אבל לא בדיוק...

על הדרך, ממש ככה על הדרך, מסכת יומא מלמדת אותנו ביסודיות ובהיקף את עבודת קרבן התמיד של כל יום ויום בבית המקדש. וזה הנושא היותר עיקרי של מסכת יומא!

וחשוב לדעת את זה. למה? כי פעם באמת חשבתי שמסכת יומא מדברת על יום הכיפורים, ואם ככה, חשבתי לעצמי, אז עזוב. מה הקשר עכשיו יום כיפור. עכשיו זה חודש אייר. לא מתאים לי עכשיו להיכנס לאוירה המפחידה של 'בצום יום כיפור יחתמו'. אז זהו, שלא! אחרי שלמדתי מסכת יומא גיליתי להפתעתי שהיא בכלל לא מדברת על יום אחד במקדש, היא מדברת בעיקר על עבודת התמיד שנעשית כל בוקר וערב במקדש! רק מה? זה נלמד ברקע של היום הקדוש ביותר בשנה. זה נלמד תחת האוירה המחשמלת הזו. זה נלמד תוך כדי העבודה של יום הכיפורים..

כידוע, מסכת יומא היא 'הש"ס קטן' של סדר קדשים. היה לי חבר שלמד קדשים בעיון. הוא למד את מסכת זבחים, מנחות, בכורות ותמורה, הוא הזיע כהוגן על הסוגיות החמורות של סדר קדשים. ואילו אני? אני בשעתו לא כ"כ למדתי קדשים. למדתי רק מסכת יומא. אבל למדתי אותה טוב! ואז תכל'ס, בשורה התחתונה נוצר מין אבסורד, שכשהתחלנו לדבר על בית המקדש ועל עבודת הקרבנות, התחושה היתה שלי יש יותר שליטה בקדשים. אני יותר בעניינים ממנו. למרבה האבסורד מצאתי את עצמי מסביר לו מה יש בבית המקדש ומה מקריבים בתמיד של שחר ומתי. בקיצור, יכולתי להפגין יותר ידע ובקיאיות ממנו.

ולמה? מסיבה פשוטה מאוד: הוא אמנם למד הרבה יותר קדשים ממני, והוא שלט בסוגיות של פיגול ולא לשמה וחופץ למקומו, שאני לא מצאתי שם ידיים ורגלים. אבל אני למדתי מסכת יומא, שזו סקירה מלמעלה, תמונת שטח כללית ומקיפה על כל הנעשה במקדש. במסכת יומא אתה מקבל תמונה רחבה מה קורה כל בוקר בבית המקדש. מערכה ראשונה, מערכה שניה, מי שוחט, מי זורק, מי מדשן מזבח הפנימי, מי מעלה אברים לכבש; הטבת חמש נרות ושתי נרות. קטורת קודמת לאיברים ואברים למנחה... אז הוא אמנם בקי בדיני חטאת שנתערבה בעולה, שזה מהסוגיות הכי חמורות בקדשים, אבל בשטח, מהו סדר עבודת התמיד בבית חיינו? - זה יומא!! זה המסכת הלא כ"כ קשה ולא כ"כ ארוכה, שבה אתה מקבל את המפה המושלמת מה קורה בבית המקדש!! זה ה"סיפור" של מסכת יומא.

וממילא, אולי קצת יומרני לומר זאת, אבל אני כמעט יכול להבטיח לך שאם תחליט כעת, בערב ר"ח אייר, שאתה נכנס בחודשיים וחצי הקרובים עם כל הרצינות למסכת יומא ולומד אותה כמו שצריך, לכה"פ גמ' רש"י, הרי עד תשעה באב הקרוב, שבעז"ה יתהפך לששון ולשמחה, תהיה לך שליטה אוירית כללית בסדר קדשים! אתה כבר בעניינים!! אתה כבר לא מגיע כמו איזה תייר לכותל ולובש כיפה של קרטון ונעמד כמו איזה נר מול

האבנים ובוהה בהם.

כן. תסלח לי. כשאני רואה בחור או אברך שלא יודע מושגים הכי בסיסיים ומינימליים מה עושים בבית המקדש, לא נעים. בלשון המעטה. הוא נראה כמו התייר הזה מהכותל עם פרצוף (ופתק) בקיר!! רק כדי לשבר את האוזן, שאלון קצר: איפה מקטירים את המנחה? האם במזבח הפנימי או במקום הדשן? רגע, ואיפה מקטירים את הנסכים? האם ביסוד הדרומי של מזבח החיצון או ביסוד המערבי או ע"ג האישים? ועוד שאלה: האם את תמיד של שחר היו שורפים מחוץ למחנה או רק את מוספי ראש חודש? ועוד שאלה אחרונה: היה כידוע הטבת חמש נרות והטבת שתי נרות, איזו הטבה היתה במנורה ואיזו הטבה היתה בלשכת בית המוקד?

הצד השווה שבכל השאלות האלו ששאלתי כעת, שלמעשה בלבלתי לך את השכל... כתבתי גיבובי דברים בלי שום קשר! אבל אם הצלחתי קצת לבלבל אותך, זה אומר שנכון לעכשיו אין הרבה הבדל בינך לבין התייר ההוא שעומד בכותל כמו נר ובוהה באבנים. לשניכם יש את אותו מידע!!

ותסכים איתי שזה לא אמור להיראות ככה.

אז זהו, שעל זה באתי! פעם גם אני הייתי התייר הזה, לפני לא הרבה שנים גם אני הייתי עם הארץ מדאורייתא ומדברנן במושגים של קדשים. ותמיד כשרק התחלתי לחשוב להתחיל ללמוד קדשים זה כ"כ הלחיץ אותי. מה, עכשיו להתחיל ללמוד זבחים ומנחות עם כל הדרשות של תורת הכהנים והמושגים המסובכים של תמורה? זה באמת קשה!

אז איש בשורה אני היום. מסכת יומא - זה הדבר!!

אתה מתחיל מסכת יומא בא' באייר, ואני מבטיח לך שעד י"ז בתמוז אתה בעניינים! עמוק בפנים!! אתה כבר שוחה בקדשים. אמנם עדיין אתה לא שוחה בעמוקים אלא רק ברדודים, כמוני. סוף סוף המים העמוקים מחכים לנו בזבחים ומנחות תמורה (ואולי אפילו פסחים, כן, הקדשים של פסחים זה לא כ"כ קל. ויומא זה לא הקדשים של פסחים. ממש לא! לא קרב זה אל זה. זה הרבה יותר קל ומובן) ושם עדיין מחכה לנו הרבה עבודה. אבל לכה"פ ח אתה כבר יודע לשחות. אתה כבר לא טובע בבורות וע"ה. קדימה!! מתחילים! מהדקים חגורות ויוצאים לדרך.

ובכן: א' באייר. מתחילים מסכת יומא. ט"ז הדפים הראשונים, הרקע שלהם זה השבעה ימים קודם יום הכיפורים שמפרישים כה"ג מביתו ללשכת פרהדרין, ובימים האלו הוא בעיקר עושה את עבודת התמיד במקדש. זו מנגינת הרקע של ששה עשר הדפים הראשונים. ושוב, כפי שהקדמתי, במסכת יומא יש משהו שונה מכל המסכתות. בכל מסכת יש את הסוגיה המסוימת על מה מדברים (אם זה מסכת פסחים, אז הדפים הראשונים מדברים על בדיקת חמץ באור ל"ד ואח"כ עוברים לשריפת חמץ למחרת), אבל במסכת יומא הכל עובד עם תמונת רקע. ותמונת הרקע מראש חודש אייר ועד ל"ג בעומר זה השבעת ימים המרוממים שכלל ישראל מפריש את שלוחן של ישראל כדי שיתכונן בטהרה

אבל לפחות שיידע שהוא מדלג!! זה לא שיש פה 'תפילה קודם התפילה' שאתה לא נוהג לומר אותה, אלא יש פה דילוג) אבל, גם מי שאומר קרבנות, מותר לו לדעת שה"קרבנות" המקורי זה בעיקר לעסוק בתורת סדר עבודת התמיד מדין "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה". ואם נתבטא בשפה המדוברת של הדור שלנו: אם יש בוקר אחד שאתה צריך ישועה מיוחדת (אם זה מבחנים לשיבות או איזה בשורות טובות במשפחה או כל דבר מכריע שצריך ישועה), ואתה צריך היום לפעול ישועות - הסגולה הקבועה שאני ממליץ עליה! (סליחה, לא אני, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו): תגיע לבית הכנסת חצי שעה לפני התפילה, תפתח מסכת תמיד ותתחיל לקרוא (בהבנה מינימלית) מהמשנה השניה בתחילת המסכת ('מי שרצה לתרום את המזבח') עד המשנה אחת לפני אחרונה שמסיימת במילים: "זהו סדר התמיד לעבודת בית אלוקינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן".

בקיצור: זה הקרבנות המקורי!! 'הקרבנות' המקורי זה לא רק לקרא את הפסוקים, אלא ללמוד בפירוט את סדר העבודה (בשביל זה יש לנו את 'אבי מסדר סדר מערכה' ו'איזהו מקומן'. כמוכן שיוצאים ידי חובה באמירת הקרבנות, אבל יש מה "להשתדרג" (בזה).

ומה קורה אם אתה צריך ישועה עוד יותר גדולה, ויש לך נכונות עוד יותר להשקיע? אז קדימה, תפתח את הסידור של רבי יעקב עמדין, שם יש את סדר העבודה עוד יותר מפורט, ותקרא אותו. ומה יהיה אם אתה צריך עוד ישועה?? אז תפתח את ספר 'עבודת הקרבנות' מהחתן של החפץ חיים ותלמד את זה ממש בעיון עם הס"ק. ואם אתה צריך ישועה רצינית מאוד, והחלטת שאתה עכשיו משקיע כמה ימים בריצוי ותחנונים (מה שנקרא: 'קבל הגיון אשר ערכתי זה כמה ימים בנעימים כחטאת כאשר וכמנחה' [מתפילת יו"כ קטן]) - אז תפתח את מסכת יומא ותלמד בעיון גמ' רש"י תוס' את כל הדפים שמדברים על עבודת התמיד שבכל יום! (וכשתגיע הישועה, תדבר איתי... אז אני אתן לך מרשם נוסף מה צריך ללמוד, וזה כבר בזבחים מנחות).

אין אחד מאיתנו שלא צריך ישועה. והקב"ה מבטיח לאברהם אבינו, שכשיחרב בית המקדש, 'כבר תקנתי להם סדר קרבנות... בשעה שעוסקים בהם אני מוחל להם כל עוונותיהם'. אז לשבר את האוזן - הדפים האלו שאני מצביע לך עליהם - זה 'הדפים'!! אלו הדפים של סדר קרבנות.

על כל פנים, חמשה עשר הדפים האלו מדברים על תחילת העבודה היומית במקדש, תרומת הדשן והפייסות. ועם זה אנחנו מגיעים בעזה"ש לחג השבועות!! כן, בערב חג השבועות אנחנו מגיעים לדף היסודי ביותר - הדף שבו מובא "אבי מסדר סדר מערכה משמה דגמ' ואליאב דאבא שאול". את זה אנחנו כבר אומרים כל יום בקרבנות (למי שאומר). אבל השנה, לקראת חג השבועות אנחנו נפתיע ונגיע עם הגפ"ת של זה. אנחנו לראשונה נבין את מה שעד כה אמרנו בלי להבין.

ובסילודין לקראת ביאת פנים בקודש הקדשים. אז בדפים הראשונים מתעכבים על עצם דין הפרישת ז' ימים, מנלן. אח"כ הגמ' דנה למה הוא צריך לפרוש מאשתו. אח"כ יש טעימה קלה בסוגיה של טומאה הותרה או דחוייה בציבור. ואז יש סוגיה אודות הלשכה שהכה"ג נמצא בה, למה היא נקראת לשכת פרהדרין (ושם יש גם טעימה קטנה לסוגיה של מזוזה. לא זיק בכלל...)

ואז מגיעים לדף י"ד. מדף י"ד עד דף י"ח זה דפים שנותנים מפה די נחוצה על עבודת התמיד שבמקדש. הגמ' שם גם מפרטת מה זה לשכת המוקד, ומומלץ בחום לזכור את זה. כי לשכת המוקד זה מושג שכל יהודי אמור לפגוש אותו בהרבה צמתים בעבודת הקרבנות (להבדיל, כמובן, זה כמו הצומת של "כיכר השבת" בבית המקדש...)

כאן אני רוצה רגע לעצור ולהסביר: ביחס לעבודת המקדש יש שני תחומים: יש מסכת תמיד, ויש מסכת מידות. מה ההבדל ביניהן?

מסכת תמיד מדברת על סדר היום של המקדש. מה מקריבים מיד בבוקר, ואיך מקריבים תמיד של שחר, וקטורת ונרות וחביתין ונסכים וכו'. לעומת זאת מסכת מידות נותנת לנו בעיקר סקירה גיאוגרפית על בית המקדש. מה יש בבית המקדש. כל לשכה איפה היא ולמה היא משמשת, שערי העזרה, ושערי הר הבית. מה זה צפון, ומה יש מצפון לדרום ומערב למזרח, בקיצור: אתה מקבל תמונה כללית מה יש שם במקדש.

וזה אחד מהפלאים שיש במסכת יומא, שיש בה שילוב של שתי המסכתות ביחד. גם תמיד וגם מידות. מסכת יומא מצד אחד עוסקת הרבה בסדר היום של עבודת התמיד במקדש (כמובן ברקע של קרבן התמיד ביוה"כ"פ, שלשם שינוי הכה"ג הוא זה שמקריב אותו), אבל על הדרך היא מתעכבת הרבה איפה זה ומה יש שם. והכל נעשה כמו בדרך אגב. ותכל'ס, בסופו של 'יום' אתה מקבל תמונה מקיפה על כל קדשים.

הגיע ל"ג בעומר - י"ח באייר, ואנחנו בדף י"ח ביומא. והעסק מתחיל להתחמם. כעת הגענו לערב יום הכיפורים! בשני הדפים האלו המשנה והגמ' מתארים את הימים הקדושים והמרטיטים ביותר במקדש.

ואז מגיע דף כ'. מדף כ' ועד דף ל"ה. (שזה אומר שני הדפים אחרונים של פרק ראשון דיומא, וכל פרק שני וחלק ניכר מפרק ג') זה 15 דפים שלא מדברים בכלל על יום כיפור, אלא על השעה הראשונה בבית המקדש מידי בוקר! שזה תרומת הדשן והפייסות וסדר ההקטרה. זאת אומרת: הדפים האלו זה ממש ה'מסכת ברכות' של המקדש. מדובר בדפים יסודיים ביותר שמדברים על היומיום שבבית המקדש! לא להחמיץ אותם!!

רק לשבר את האוזן. יש מושג יהודי שנקרא 'קרבנות' לפני התפילה! עכשיו, מה שאנחנו יודעים זה שהחסידיים אומרים קרבנות ואחרים לא... (ולמי שלא אומר - שיידע שלהגיד קרבנות זה לא המלצה אלא שו"ע. מי שלא אומר קרבנות לפני התפילה, שידע שהוא מדלג! לא יודע אם נכון לומר שהוא עושה עבירה,

הגענו לכ' סיוון. אמנם זה יום קשה, יום שאירעו בו פרענויות לישראל, אבל באותו יום בדף היומי אנחנו אוחזים בדף נא ע"ב, והכה"ג כעת נכנס לקודש הקדשים עם הכף והמחתה. ומכאן ואילך אנחנו באמת לובשים קיטל ומלווים את הכה"ג צעד אחר צעד! כל פסיעה של הכה"ג בקודש הקדשים נבחנת בזכוכית מגדלת עד הפרטים הכי קטנים (עד כדי כך שיש מחלוקת שלימה על הכה"ג שנכנס להיכל בדרך לקודש הקדשים, דרך איפה הוא הלך. האם הוא הלך בין שולחן למזבח, או בין שולחן לכותל או בין המזבח למנורה. גם הפרט הקטן הזה הוא מחלוקת שלימה בין ר"מ ורבי יהודה ו"א. וכן הלאה).

טוב. אם כבר ליווית את הכה"ג עד כאן מסתמא אתה כבר לא תעזוב באמצע... אתה כבר תהיה בעניינים. אז אין צורך להמשיך לפרט. מה שכן, יש לנו בעיה... הסיום של מסכת יומא יוצא בערב ראש חודש אב, ויש סיכוי שזה יגרר לתשעת הימים, ואז לכל השיטות מותר לעשות סעודה בבשר בתשעת הימים! וזה עקרוני!! מי שלמד קיץ שלם מסכת יומא שעוסקת בבית חיינו, הרי יש מאמר חז"ל מיוחד שכמו שמי שעוסק בקרבנות כאילו הקריב קרבנות, כך מי שעוסק בענייני בית המקדש נחשב לו כאילו בנה את בית המקדש... אבל אי"ה עד אז יבנה בית המקדש והכל יהפוך להיות מוחשי.

על כל פנים, מה שמטריד אותי זה ההפוגה! הטיול שאתה צריך להבטיח לעצמך, שאם תהיה רציני אתה מפרגן את זה לעצמך... ואת זה לא תוכל לעשות בסיום של יומא (אם ח"ו לא יבנה בית המקדש). לכן בשביל זה יש לנו את פרק 'בא לו'. הפרק הזה הוא פרק של הפוגה! זה הרגעים היחידים ביוהכ"פ שהכה"ג ממתין שיגיע שעיר למדבר, ואז הוא גם יכול ללבוש בגדי עצמו והוא יורד לעזרת נשים לקריאת התורה. בא נסמן את התאריך הזה של דף ס"ח, שזה יוצא בערך שבוע לפני י"ז בתמוז, שזה יהיה התאריך של עזרת נשים!! שהגב' תסמן לעצמה את התאריך הזה על המקרר, שאז חייבים לצאת לאיזה טיול, או לקנות איזה משהו חדש לבית. המלצה בעלמא...

(מעובד מתוך גיליון 'אז נדבר')

אין לך בגד חדש יותר מכובד וראוי לעטר בו את חג השבועות! ואז, יום אחרי שבועות אמנם מתחילים ימי הקיץ, אבל אצלנו בבית המדרש זה רחוק מלהיות ימי שגרה. כעת בדף היומי הכה"ג רק סיים עכשיו את התמיד של שחר, ופר ושבעת הכבשים של מוסף, וכעת רק מתחילים את עבודת פנים!! מכאן ואילך אנחנו מתחילים לאט לאט להיכנס ליומא!! ליום כיפור עצמו (עד עכשיו זה רק היה רקע). בתשעה הדפים האלו יש לראשונה סוגיות ממוקדות של עבודת יוה"כ (פחות או יותר), אם זה חמש טבילות ועשרה קידושין, ואם זה הוידוי של הפר. ואז מגיע המעמד נורא הוד של הגורל לה' ולעזאזל (יש שם גם קצת אגדה), ואז כשאנחנו מגיעים ל"ג בסיון - סוף ימי התשלומין של חג שבועות, כאן אנחנו מגיעים לדף מ"ג עמוד ב' במסכת יומא.

חמשת הדפים האלו (שמדף מ"ד עד מ"ט) הם דפים מאוד חשובים!! אלו הדפים הכמעט יחידים בש"ס שעוסקים בסוגיה של קטורת (חוץ מדף אחד במסכת כריתות שמדבר על פיתום הקטורת ואנו מזכירים אותו כל יום; אמנם הוא מדבר על קטורת של יוהכ"פ לפני ולפנים, אבל דיני קטורת שבכל יום נלמדים משם), וכל מימרא שמדברת שעוסקת בקטורת צריך לחטוף אותה!! כי מבהיל לקרוא מה הזוה"ק מפליג על הנחת רוח שיש בשמים מעסק ולימוד ענייני הקטורת. כמדומני שאין לזה אח ורע (אז שוב, אמנם אנחנו אומרים ג' פעמים ביום את פרשת הקטורת, אבל האמירה המקורית זה העסק והלימוד בהלכותיה). וכידוע שהקטורת מבטלת כל גזירות רעות ובפרט מגיפה. ואם נרצה לומר בשפת דורנו: אז הקטורת היא גם סגולה לעושר!! ובאמת בביהמ"ק כולם רצו לזכות בקטורת כי היא מעשרת, ולכן כהן שזכה פעם אחת בפייס של הקטורת כבר לא איפשרו לו לזכות שוב, כדי לתת אפשרות גם לאחרים להתעשר. (אולי משם נלקח המושג המקובל בדורנו "זכה בפייס"). אז הנה, בדפים האלו אתה יכול לזכות בפייס של הקטורת. רק לשם שינוי, בזה כל אחד יכול לזכות (דא עקא, שכמו שלא מצינו שרבו על הפייס של המנורה למרות שהיא מחכימה, כך כנראה אין מריבות על לימוד מעשה הקטורת, כי כשמדובר בלימוד, זה כבר קשור לא רק לעושר אלא גם לחכמה, ולחכמה לא מצינו שאנשים ממהרים כ"כ, וד"ל...)

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

לא חלפו אלא דקות בודדות, ודלת ביהמ"ד נפתחת. שניה אחת נוספת, והאיש שנכנס, שלא היה מוכר לו כלל, ניצב לידו, מגיש לו... כוס קפה מהביל! הפתעתו היתה עצומה. הוא היה כבר בטוח שמדובר באליהו הנביא...

עייפות שפקדה אותו.

ההרגל הזה הביאני להצלחה רבה בלימוד, שכן מכוח זה שלא השתעבדתי לאכילה ושתייה, יכולתי לשאת על עצמי את משא הלימוד ביתר-שאת וביתר-עוז.

והנה, בליל-ששי אחד החליט מיודענו האברך הצעיר לעשות 'משמר', וללמוד כל הלילה בבית המדרש. הוא הודיע זאת לאשתו, שכמובן הסכימה לכך בחפץ לב, וכבר בשעה 10 בערב, פנה לבית המדרש הסמוך למקום מגוריו, פתח את הגמרא והחל ללמוד במרץ רב.

לפתע תוקף אותו צינון חזק, והוא החל להשתעל בצורה כבידה. למרות זאת, החליט להמשיך ולקיים את ההחלטה שלו, וללמוד כל הלילה, ולא להתרגש יותר מדי מהצינון והשיעול, וגם זה בעקבות דברי המשגיח שעיקרם היה לא לשים-לב לעיכובים גשמיים (ולאו דווקא אכילה ושתייה, אלא כל סוגי העיכובים באשר-הם), ולהשתדל להתעלם מהם במידת האפשר.

והנה מגיעה השעה 1 בלילה. במשך 3 שעות הלימוד עד כה, השתעל התלמיד חכם ללא הפוגה, אבל המשיך ללמוד. ברם, כשהגיעה השעה 1 אחר חצות, הרגיש כבר שהוא מחויב לשתות כוס קפה חם, כדי להרגיע את גרונו.

אבל, אז עולים במוחו דבריו של המשגיח. פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה.

והוא המשיך ללמוד. עוד חצי שעה. גם באחד וחצי בלילה הוא מחליט להמשיך ולהמשיך, ולא להפסיק בלימודו. אבל, בשעה שתיים תוקף אותו שיעול כבד במיוחד, ואז הוא קם ממקומו כדי להשיג קפה חם.

במוחו עולה המחשבה שאם ישוב לביתו, ולו כמה דקות, כדי לשתות את הקפה, הוא עלול כבר להישאר שם, בבית, וללכת לישון, ולא לסיים את ה'משמר'. לכן החליט לחפש מקום אחר בו ניתן להשיג קפה חם.

ואז הוא נזכר שבקומה השנייה של בית המדרש בו ישב ולמד, יש מכונת קפה אוטומטית של אחד הכוללים הלומד שם במשך היום. עלותה של כוס הקפה היא שקל אחד, ומיד לאחר הנחת הכסף במכונה, יוצא כוס קפה מוכן, עם חלב!

הוא ניגש למכונה, ואז הוא מבחין שבכיסו אין אפילו שקל בודד, וממילא נבצר ממנו לקבל את כוס הקפה המהביל שכל כך היה נחוץ לו. נו, מה עושה אברך כמותו ברגע שכזה?

לפנינו סיפור נפלא ביותר שסיפר לנו הרה"ג רבי אליעזר רוט שליט"א, המתאים במיוחד לימים אלו, ימי ספירת העומר וההכנה למתן-תורה:

הסיפור הוא נפלא ומחזק, משתי בחינות; גם עקב היותו מקפל בתוכו עלילה מרתקת, ובעיקר - בהיותנו מאלפנו בינה ודעת על חשיבות עמל התורה, ועל הסיעתא דשמיא המלווה את מי שמשקיע את ראשו- ורובו בתורת השם.

המדובר היה באברך תלמיד חכם, צעיר לימים, המתגורר בבבני ברק, שלבד מלימוד התורה, ועמלה, אין לו מאומה בעולמו. בהיותי בחור בישיבה, כך סיפר האברך להרב רוט, זכיתי לשמוע את המשגיח שלנו שליט"א כשהוא חוזר כמה פעמים על דברי חז"ל שדיברו בשבח עמלה של תורה - 'פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן', וכו'.

אלא שהמשגיח - אחת הדמויות המפורסמות בעולם התורה והמוסר - הוסיף דבר-מה. המשגיח שליט"א אמר לנו תמיד בישיבה, שה'פת במלח תאכל' לא נאמר דוקא על מקרה כפשוטו, שבו אין בבית מה לאכול ולשתות, ולמרות זאת מצווה הלומד להמשיך בלימודו, ולאכול רק פת במלח ולשתות מים במשורה. דברי המשנה במסכת אבות נאמרו גם על מקרה שבו יושב לו יהודי ולומד תורה, ולפתע תוקף אותו הרעב או הצמא, והוא מתאוה מאוד לאכול ולשתות. ברם, אם יפסיק מלימודו, הוא עלול 'לצאת מהסוגיה', ולשכוח את מה שלמד עד עתה.

גם על יהודי כזה מדברת המשנה, ואומרת לו שיאכל רק פת במלח וישתה מים במשורה, דהיינו שישתפק במה שכבר אכל ושתה לפני-כן, ולא יפסיק עתה כדי לשבוע ולהרוות את צמאונו. במלים אחרות: תתרגל, ותביא את עצמך לידי כך שלא כל רעב וצמא יוציא אותך מן הלימוד! תרגיל את גופך למצבים כאלה שישתפק בפת במלח, ולא יכניס בליבך כל העת רצונות ותאוות לאכול ולשתות שוב ושוב.

כמובן שמדובר במקרה שהאדם יכול ומסוגל להתגבר על עצמו מהאכילה או מהשתייה. שכן אם הוא באמת רעב או צמא, וזה מעכב אותו מללמוד כמו שצריך, לפעמים עדיף לצאת לרגע, להיכנס למטבח, לאכול משהו, ולחזור מיד ללימוד.

המשגיח שלנו, מספר האברך, היה חוזר על דברים אלה פעמים רבות, והדברים ממש חדרו לליבי, ומאז היותי בחור הרגלתי את עצמי שלא 'לצאת מהכלים' מכל רעב או צמא, או גם

בוודאי, חוזר ללמוד. וביתר-מרץ.

שוב ושוב מתנגנים על לשונו דברי חז"ל על 'פת במלח תאכל', עם ההוספה של המשגית. הוא נכנס שוב לעובי הסוגיה, שוכח מכל העולם, ומהשיעול שלו, ולומד בניגון ערב במיוחד.

לא חולפות דקות אחדות, והוא שומע את הדלת נפתחת, ומאן-דהוא נכנס לבית המדרש. שניה אחת נוספת, והאיש ההוא ניצב לידו. הוא נרתע קמעה, ואז מופתע התלמיד חכם לראות את האורח הלז, שאינו מכיר כלל, מגיש לו... כוס קפה מהביל. התלמיד חכם הצעיר היה כבר בטוח שמדובר ב... אליהו הנביא, אבל האורח מספר לו שהוא לומד במשך היום בכולל האברכים הממוקם בקומה השניה של בית המדרש, 'זוה-עתה חזרתי לבני ברק מחתונה שנערכה בירושלים, והייתי צמא מאוד, והרגשתי שאני מוכרח ללגום כוס קפה חם', מספר האברך.

'כיון שהתחנה של האוטובוס ממוקמת ממש מול בית המדרש, לא יכולתי לדחות את השתייה אפילו עד הגיעי הביתה, ועליתי לקומה השנייה בה אנחנו לומדים במשך היום, כדי להכין לי כוס קפה.

'הכנסתי את השקל למכונה, והנה יוצאת כוס הקפה עם החלב. אבל אז נזכרתי שבחתונה אכלתי מאכלים בשריים, ועדיין

אסור לי לשתות את הקפה החלבי...

'כיון שהיה אכפת לי על הקפה המוכן, חיפשתי מישהו שאוכל לתת לו את הקפה. ירדתי לקומה הראשונה, ואז אני פוגש אותך, והנה לפניך כוס הקפה המהביל מוכן לשתייה' - -

דומה שלאחר סיפור כזה אין צורך להכביר במלים, כדי ללמוד על ההשגחה הפרטית המלווה את עמלי התורה, ועל אימות דבריו של המשגיח שליט"א שחיזק תמיד את תלמידיו בענין הנ"ל.

הנה האברך שלנו קיים בנפשו את ה'פת במלח תאכל', ולא התחשב בצמאונו ובשיעולו, והקב"ה סיפק לו את צרכיו בצורה המופלאה ביותר שאפשר היה להעלות על הדעת.

ויש להדגיש שהדברים הללו נכונים לא רק אצל המתמידים הגדולים כדוגמתו של האברך עליו דיברנו.

כל לומד-תורה בדרגתו-הוא, יוכל לחוש את המציאות הנסית שהתרחשה כאן, אם יאמץ את דבריו של המשגיח ויחזק את עצמו שלא להפסיק מלימודו על כל דבר קטן.

קדושתה של התורה, וקדושתם של לומדיה, תשפיע עליו שפע כל טוב, ותספק לו בס"ד את כל צרכיו, בבחינת 'כל המקבל עליו עול תורה, מסירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'.

(גליון קבלת שבת, הובא בגיליון 'מחברים' מבית 'עוז והדר')

הסיפור היומי

כשסיים היהודי להרצות את שאלתו, הסתכל עליו ה'שבט הלוי' בתימהון מהול בהערצה עצומה, ובהתרגשות אמר לו: "האם אני יכול לשאול אותך שאלה?"

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

שמעתי עובדא נפלאה ביותר מידידנו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א משגיח רוחני בשיבת אלכסנדר, מהיושבים ראשונה בקרית מלך רב קרית וויז'ניץ בני ברק, וכך סיפר:

פעם אחת בעת ששהה בחדרו של פוסק הדור הגאון האדיר מרן בעל "שבט הלוי" זצוק"ל, נכנס יהודי אחד עם שאלה - היהודי לא היה דר לא בבני ברק ולא בירושלים - הוא היה גר בקיבוץ, ואם היו נקלעים לביתו מן הסתם לא היו שותים אצלו אפילו כוס מים. היהודי הזה שאל את בעל "שבט הלוי" שאלה - אבל לא סתם שאלה - אלא שאלה מיוחדת ומרוממת הראוי לאחד מבני העלייה שבדור לשאול.

כשגמר להרצות את שאלתו, הסתכל עליו ה"שבט הלוי" בתימהון מהול בהערצה עצומה, ומתוך התרגשות אמר לו: האם אני יכול לשאול אותך שאלה? הלה הסכים, ואז אמר לו ה"שבט

הלוי": הרי שאלה כזאת לא היה שואל אפילו אברך כולל היושב ולומד כאן באחד מהכוללים הרבים בבני ברק, שאלה זו מתאים לאחד מבני העלייה שבדור לשואלה, אני מבקש ממך - אמור לי - במה זכית - איך מגיע אצלך כזה דרגה של יראת שמים.

השיב היהודי: אני גר בריחוק מקום מכאן, אני גר בקיבוץ, אמנם אני בא בכל ליל שישי לשמוע את השיעור של הרב, ואני מקפיד מאוד שלא לחסר אפילו שיעור אחד - את שפת האידיש אינני מבין כל כך טוב - מה שאני מבין הרי טוב, ומה שאינני מבין אז לא, אמנם שמיעת השיעור משפיעה עלי מאוד, וכנראה שזה מה שגרם לי להגיע לדרגה נשגבה זו של יראת שמים, כדברי הרב...

כשסיים להרצות את דבריו, קם ה"שבט הלוי" זצוק"ל ממקומו, וניגש לאותו יהודי, וחיבק אותו באהבה והתרגשות עצומה, ואמר לו: אשריך אשריך! אשריך חלקך!...

(נעם שיח)

האופה היה נזעם. "מרמים אותי", אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש לשופט המקומי והתלונן על החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין! לא שייך לאפשר לו לרמות את כולם"

וְטָמָא טָמָא יִקְרָא (יג, מה)

"חס וחלילה, אדוני השופט, אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאד, בניתי לעצמי מין משקלי מאזניים, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני".

השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך: "בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שיצא קילו בדיוק". השופט חזר על דבריו של החלבן: 'אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן שווה למשקל הכיכר שהאופה נתן לך'.

"בדיוק, כבודו", אמר החלבן, ופני האופה חפו...

שומע אדם דרשה מרשימה וחודרת לבבות על הנזק העצום של רכילות ולשון הרע, ועל הצורך בהתעוררות ובשינוי הדרך, ומה תגובתו? "כן", הוא אומר, "הם באמת צריכים לשנות את דרכם"... יושב יהודי ומעיין בספר מוסר על איסור גזל ועל ענפיו המרובים ואין הוא זקוק להמחשות ולהדגמות; הוא יודע בעצמו מיד שפלוני הוא העובר על האיסור בצורה זו, ופלוני בצורה האחרת, ולכל סעיף של האיסור יש לו מיד דוגמה חיה ומוחשית של מישהו שהוא מכיר אישית העובר בדיוק עברה זו. והוא מהרהר לעצמו: כמה חבל שהם אינם פה אתי לראות עד מה חמור מה שהם עושים, ועד כמה עליהם להזדרז ולחזור בתשובה...

ומתחשק לך לזעוק לו לאותו אדם ולקרוא באוזניו: ומה אתך עצמך, יהודי יקר? איך אתה יודע מיד שהכוונה היא "להם", "לאחרים"? האם לא חשבת אף לרגע שאולי הכונה היא אליך? כן, כן, אליך ממש! אכן, דרוש מאמץ מיוחד מצד הלומד להיות מעורב בלמודו, ולראות את עצמו מתיישב על ספסל הנאשמים או שוכב על שולחן הניתוחים ומהווה מושא ללימוד ולדין העיוני. זה לא קל, ואף לא נעים. אך רק כך יוכל הלומד להשתנות ולהיות קרוב יותר לדרך הישר והטוב. (בנועם שיח)

(א'עגדאנק', מתוך 'בנועם שיח')

אומר השל"ה הקדוש: רמז למה שאמרו 'כל הפוסל במומו פוסל', שהמצורע הוא הטמא וקורא לחברו 'טמא'... (ממעיינות הנצח).

"אתה מוזמן למשפט ביום שלישי הקרוב!" - ההודעה הקצרה שנתלתה על דלת ביתו של החלבן, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמוסריות. אף פעם לא רימה, שיקר או גנב. הוא גם לא שתה לשוכרה בשעות הבוקר, דבר האסור על פי החוק בכפר. הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט.

אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר. האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800.

האופה היה נזעם. "מרמים אותי", הוא אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין!" אמר האופה, "אי אפשר לאפשר לו לרמות את כל תושבי הכפר. אנשים סומכים עליו". עוד באותו היום תלה שליח של בית המשפט המקומי הזמנה לדין על פתח ביתו של החלבן.

החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה על כל תושבי הכפר. "אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?" פתח השופט את הדין. "לא, כבודו!" אמר החלבן, "אין לי משקל". "אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה? האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?" הרעים השופט בקולו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

”כמה דקות לפני החופה ניגש רבי מאיר קרליין אל אמי ע”ה, אחייניתו, וביקש ממנה שתוביל את בתו הכלה לחופה במקום אשתו הרבנית. אמי נדהמה עד מאוד...”

אחרי החופה ניגש הגר”מ קרליץ לאמי והסביר לה פשרם של דברים. הרי החתן המופלג שבו זכינו, רבי זלמן רוטברג, הוא יתום. אביו ואמו נהרגו בשואה. ואם כן כשהוא יראה שכלתו מובלת לחופה מלווה בשני הוריה, עלול להתעורר בו צער יתמותו, וברצוני למנוע ממנו את הצער הזה. זו הסיבה שביקשתי ממך שתובילי את בתנו לחופה.

בכך לא נגמר הסיפור. כאשר השיא לאחר מכן רבי מאיר קרליץ את בנו הגאון רבי חיים שאול, והגיעה עת החופה, ביקש שוב מאחייניתו שתוביל את הכלה, למרות שהפעם היו הורים משני הצדדים. והסביר: הפעם אני עושה זאת כדי לא לגרום חלישות הדעת לבתי, אשתו של רבי זלמן, העלולה להצטער על כך שאותה לא הובילה אמה לחופה, ואילו בחתונה הנוכחית אם הכלה עושה זאת...

(ע”פ להתעדן באהבתך)

מהסיפור הבא ניתן להיווכח ברגישות ליבם המופלגת של גדולי ישראל, שידעו לקלוט את צליליה של המיית נפש הזולת. הסיפור התרחש בעת שהגאון רבי מאיר קרליץ השיא את בתו להגאון רבי זלמן רוטברג זצ”ל, מי שיעמוד ביוכל השנים שלאחר מכן בראשות ישיבת בית מאיר בשיכון ‘חזון איש’ בבני ברק. כמה דקות לפני החופה - סיפר הגר”י גריינמן - ניגש רבי מאיר אבי הכלה אל אמי ע”ה [אחייניתו], וביקש ממנה שהיא תוביל את בתו הכלה לחופה, ולא אשתו הרבנית, כמקובל. אמי נדהמה עד מאוד ולא הבינה את פשר ההוראה, במיוחד כשהדבר נאמר לה דקות ספורות לפני החופה. היא ניסתה לשאול את דודה על מה ולמה, אבל הוא השיב ואמר לה: ”אחרי החופה אסביר לך את הענין”. וכך באמת הובילה אמי את הכלה לחופתה, למרות שהיתה יותר צעירה מהכלה עצמה.

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

באמצע הנסיעה משליך לוי עטיפה של חטיף מבעד לחלון. שמעון מבחין בכך ומעיר לו בקול רם: ”האם אינך יודע שהנהג עלול לקבל על כך קנס?!”

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

יותר. אחד, שבזה הוא מכניס שנאה חזקה בלבו של הנדון על זה, כי מעתה יתקבל הדבר אצלו לאמת גמור, שבוודאי יאמר: אלולא שהדבר אמת גמור לא היה זה מעיז פניו לומר לו בפניו ממש. ועוד, לבד זה הוא מכניס את עצמו ואת אלו השנים לעבור על ידי רכילות כזה על כמה לאוין ועשין המפורשין בתורה, וכאשר ביארתי כל זה היטב בפתחה בלאוין” וכו’.

כוונת ה’חפץ חיים’ לכך, שבמצב כזה בו הרכילות נאמרת בפניו, עשויה להתפתח גם מחלוקת, ויכוחים והטחת עלבונות הדדית, ובכך מגיעים לעבור חלילה על לאוין נוספים.

ראובן שמעון ולוי, שלושה חברים טובים נוסעים יחד ברכב. ראובן הנהג הוא בעל הרכב, ומאחור יושבים שמעון ולוי. באמצע הנסיעה משליך לוי עטיפה של חטיף מבעד לחלון. שמעון מבחין בכך ומעיר לו בקול רם, הנשמע היטב באוזני ראובן: ”מדוע אתה זורק פסולת מהחלון, האם אינך יודע שראובן עלול לקבל על כך קנס?!”

סיטואציה תמימה לכאורה, אך הבה נראה מה אנו למדים מדברי ה’חפץ חיים’ לגביה. וכך כותב רבנו בכלל ג’ מהלכות רכילות סעיף א’: ”וכל שכן אם הוא מעיז פניו לומר לו בפניו ממש: אתה דברת עלי, או עשית לו כך וכך”, דאסור, ועוונו גדול הרבה

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מהו "זאת מוסף יום השבת הזה נעשה" - אם אין בית המקדש?

שקלים דף כב

מוספי שבת

לקרבן נזכה להקריב לפניך. והוסיף ואמר בעל התניא לאותו אדמו"ר "מילים אלו הבעירו בקרבי אש אהבה לבורא עולם, ומאי איני חש בטעם המאכלים", ע"כ.

בספר רעיונות ומסרים לפרשיות השבוע (לר' שמואל קול - פר' בלק עמ' 137 הע' 4) כתב: "בלומדי בישיבה קטנה של פוניבז' שפעלה בהיוסדה בבנין לוס אנג'לס שבככר הישיבה, הייתי מביא יום יום ארוחת צהריים מבתי אבות, לרבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א ראש הישיבה שגר עדיין בכפר סבא, פעם שאלני על תוספת מסוימת מה היא... השבתי לו, דומני, שזה קישואים מבושלים שנתמעכו, והוספתי שזה טעים מאוד. השיבני מיניה וביה: "הראית מימך דבר מאכל שאינו טעים?..."

(קב ונקי)

בסידור המפורש להרה"ח הר' יעקב וינגרטן שליט"א מביא שבספר הפרדס הגדול לרש"י אכן מחק את תיבת 'הזה' וכתב שלא ראוי לומר מילה זו. אך הבני יששכר (ר"ח ב אות ג) מיישב ע"פ דברי הרמ"ע מפאנו, וכן מובא בזוהר (תרומה קסו): ובסידור בעל הפרדס שכאשר יבנה ביהמ"ק נעמוד ונשלים את כל הקרבנות שלא זכינו להקריב בשנות הגלות, ואכן נעשה ונקריב את יום השבת הזה.

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרנים סולת מנחה בלולה בשמן ונסכו ... עולת שבת בשבתו על עולת התמיד ונסכה (כח, ט-י).

וכתב רש"י: "על עולת התמיד" אלו מוספין, לבד אותן שני כבשים של עולת התמיד, ומגיד שאין קרבין אלא בין שני התמידין. בתפילת מוסף אנו מתפללים: "יהי רצון מלפניך וכו' שתעלנו וכו', ואת מוסף יום השבת הזה, נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. בקובץ אור עמרם (מאסף תורני - בני ברק תשס"ז ח"א עמ' ט) מובא שאחד האדמו"רים הגיע פעם לשבות במחיצת בעל התניא רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל. והגישו לפניו מאכל שהיה מלוח מדי, ואותו אדמו"ר הסיט את הצלחת מעליו. שאלו בעל התניא איזה פגם יש במאכלי השבת שאינך אוכלם, וענה לו שאינו אוכל מחמת המליחות.

אמר לו הרש"ז בהתנצלות שלא הרגיש כלל בטעמו, והוסיף, שבהיותו במחיצת רבו המגיד ממעזריטש ראה שהתעכב פעם על מילות התפילה במוסף "ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך", ותמה הרי את קרבן המוסף של השבת הזו כבר איננו יכולים להקריב, ועלינו לבקש על קרבן מוסף של השבת הבאה. וענה שזהו שאנו מדגישים מיד בסמוך ואומרים: "נעשה ונקריב לפניך באהבה", משום שאת הקרבן עצמו כבר אין בידינו להקריב בשבת זו, ומתפללים שהלואי שאת רגשות האהבה המתלוות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מי שלא אמר סליחות בבוקר - האם יכול לאומרו במשך היום?

זמן אמירת הסליחות לכתחילה, הוא בסוף הלילה, סמוך לעלות השחר, שהוא עת רצון; אולם, כבר דורות רבים שנהגו ישראל לקיים מנינים לאמירת סליחות אף סמוך לחצות הלילה, או לאחר עלות השחר. ומי שלא אמר סליחות בלילה או בבוקר, יכול לאומרו במשך כל היום. ויש שהתיר בשעת הדחק, כהוראת שעה, לומר סליחות בלילה לפני חצות.

מנהג בני ספרד, לומר סליחות בימי החול של חודש אלול ועשרת ימי תשובה, משום שהם ימי רצון, שבהם התרצה הקב"ה לישראל ונענה לתפילת משה רבנו ע"ה לסלוח להם; ומתחילים לאומרו בב' באלול. ומנהג בני אשכנז, לומר סליחות רק מיום ראשון שלפני ראש השנה; ובחלק מהשנים, מיום ראשון של השבוע שלפני ראש השנה.

[שו"ע תקפא, א, משנ"ב הקדמה רא; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

בן אשכנז המתפלל ביחידות בחודש אלול - האם צריך לתקוע בשופר?

רבה - ובחוץ לארץ, עד שמיני עצרת - את פרק כ"ז שבתהלים, המתחיל במילים "לדוד ה' אורי וישעי", פעמיים בכל יום, לאחר תפילת שחרית, וכן לאחר תפילת מנחה או ערבית, בהתאם למנהגים השונים. ובראש חודש, וכן בשבת - יש שאומרים פרק זה בין תפילת שחרית לתפילת מוסף, ויש שאומרים אותו לאחר מוסף.

מנהג בני אשכנז לתקוע בשופר בכל ימות החול של חודש אלול, לאחר תפילת שחרית; מהיום השני של ראש חודש אלול, עד יום לפני ערב ראש השנה. וציבור שלא תקעו בשחרית - נחלקו פוסקי זמננו אם יתקעו לאחר תפילת מנחה. והמתפלל ביחידות, אינו חייב בתקיעה זו.

[שו"ע תקפא, א וג; ביאורים ומוספים דרשו, 2, 4, 5 ו 1]

ועוד נוהגים בני אשכנז, לומר מראש חודש אלול ועד להושענא

מה ראוי לעשות בכל ימי שני וחמישי?

יתפלל בימי שני וחמישי על בנין הבית, ועל כבוד השי"ת ותורתו. וכתבו הפוסקים בשם האריז"ל, שראוי לכל בן ישראל לבכות על שריפת התורה, אשר מכוחה נמסרה התורה לכוחות הטומאה, המכונים 'קליפות'. ויש הנמנעים מחמת גזירה זו מאכילת בשר ומשתיית יין בימי שני וחמישי, ואף בלילה שלפניהם.

יש מהראשונים שכתבו, שלאחר חורבן הבית, גזרו חכמינו ז"ל לצום בימי שני וחמישי בכל שבוע, על שלושה דברים: חורבן הבית, שריפת התורה (ראה במקורות), וחילול שם השי"ת בעולם. ובביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, יִהפכו כל ימי שני וחמישי לימי ששון ושמחה.

[שו"ע תקפ, ג, ומשנ"ב טז; וראה תענית כו, ב]

ומי שאינו יכול לצום - וכנהוג בימינו, שלא צמים בימים אלו -

האם יש להעדיף שימוש בטלפון ללא צג בחול המועד?

ושימוש במחשב, ובמכשירים אחרים בעלי צג שבו נכתבות אותיות וספרות, כגון טלפון אלחוטי, ומד חום דיגיטלי - יש אומרים שהוא מותר לכל צורך שהוא, כיון שכתב שאינו מתקיים לאורך זמן אינו בכלל איסור הכתיבה בחול המועד, ויש שהורה להעדיף שימוש במכשירים ללא צג; ויש שהתירוהו לצורך החג בלבד, כדין כתיבה במעשה הדיוט.

הדפסה במדפסת בחול המועד - יש אומרים שנחשבת כ'מעשה אומן', משום שהתוצאה היא כתב הנראה כמעשה אומן, ואף שמצד האדם אין כאן אלא 'מעשה הדיוט' של לחיצה על כפתור, במעשה זה הוא 'משתתף' כביכול עם המכונה ביצירת מעשה אומן; ולכן, ההדפסה אסורה אף לצורך החג, ומותרת רק באופנים שבהם הותרה מלאכת מעשה אומן. ויש אומרים שההדפסה היא מעשה הדיוט, ומותרת לצורך החג.

[ביאורים ומוספים דרשו תקמה, 23]

הלוח היומי

ל' בניסן | רבינו חיים ב"ר יוסף ויטאל זצ"ל, המהרח"ו, תלמיד האר"י זצ"ל, ב' שערי קדושה, עץ הדעת טוב, דרך חיים, עץ חיים ועוד

בשנת תרע"ב, התחילו הפרעות הנוראות שבוצעו ע"י החיילים המוסלמים במרוקו נגד יהודי העיר פאס, פרעות אלו נקראו "התרתיל" (פוגרום-ביזה) ובמהלכם נרצחו עשרות מיהודי העיר הי"ד ורבים אחרים נפצעו, תוך כדי מעשי ביזה, שריפה וחורבן של בתי הכנסת וחלקים מהרובע היהודי, כאשר עשרות אלפי איש נסים על נפשם מהעיר ונותרים מספר שבועות ללא קורת גג.

יארצייט:

ד' אלפים תתק"א: רבינו יוסף ב"ר מאיר הלוי מיגאש זצ"ל, ב' הר"י מגאש, תלמיד הרי"ף זצ"ל.
ש"פ: רבינו חיים ב"ר יוסף ויטאל זצ"ל, המהרח"ו, תלמיד האר"י זצ"ל, ב' שערי קדושה, עץ הדעת טוב, דרך חיים, עץ חיים ועוד.
תע"ז: רבי אברהם ב"ר שאול ברוידא זצ"ל, מפפד"מ, ב' חדושי הלכות, מנחת כהן ועוד.
תקכ"ט: רבי נתנאל ב"ר נפתלי צבי ווייל זצ"ל, ב' קרבן נתנאל, אב"ד קרלסרוה.
תקל"ו: רבי יעקב ב"ר צבי הירש (חכם צבי) אשכנזי מעמדין זצ"ל, ב' היעב"ץ, שערי שמים, מור וקציעה, מגדל עז, לחם שמים ועוד.

תקע"ה: רבי נחום ב"ר יוסף סופר זצ"ל, ממערין-פולין.

תקצ"ח: רבי יחיאל ב"ר יוסף סג"ל ניקאלויער זצ"ל, אב"ד אונסדורף וטרנצ'ין, ב' תורת יחזקאל.

תרכ"ד: רבי יוסף ב"ר מאיר פיימער זצ"ל, אב"ד סלוצק, ב' שו"ת ודרשות וביא' לתורה ר"י מסלוצק. תלמיד הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל.

תרנ"ב: רבי יעקב יצחק ב"ר מנחם נחום טווערסקי זצ"ל, ממאקרוב.

תרס"ו: רבי יעקב ב"ר אפרים תאומים זצ"ל, מקולומאיי.

תרס"ט: רבי מאיר ב"ר שמואל פרנקל זצ"ל, מדאראג.

* בשולחן ערוך הובאו, על פי דברי חכמינו ז"ל והקדמונים, עשרים ואחד תאריכים שבהם ראוי להתענות, בשל פטירת צדיקים ואירועים אחרים שאירעו בהם.
* אחד התאריכים הנ"ל, הוא ט' בטבת. יש אומרים שבתאריך זה נפטר עזרא הסופר, וכן מופיע בסליחות לעשרה בטבת של בני אשכנז. אולם, על פי הסליחות של בני ספרד, עזרא הסופר נפטר בעשרה בטבת, אך אף לדעה זו, קבעו את התענית על פטירת עזרא הסופר בתשעה בטבת, ולא בעשרה בטבת, משום שבעשרה בטבת כבר נקבעה תענית לכל ישראל על תחילת המצור על ירושלים.

תמצית שיעור 'הדף היומי בהלכה'

מה היא עבודת האדם בחודש אלול? | האם אומרים סליחות בראש חודש אלול? | ומתי אומרים מזמור ה' אורי וישעי?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות תענית והלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תק"פ סעיף ג' - סימן תקפ"א סעיף א']

עבודת האדם בחודש אלול

יש לבאר, שג' המקורות לעת רצון שבחודש אלול, יש בהם מסר וסולם לעבודה בחודש אלול, מקור אחד אנו לומדים מזה שהעבירו שופר במחנה שמשה עולה להר סיני, מקור שני מהפסוק 'אני לדודי ודודי לי', מקור שלישי 'ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך', ראש תיבות 'אלול, והיינו, שהמקור הראשון זה 'איתערותא דלתתא', כלומר, עם ישראל התעורר לתקוע בשופר, ולכן, הארבעים יום האלו הם ארבעים יום של עת רצון, המקור השני הוא, 'אני לדודי ודודי לי', כלומר, יש כאן התקרבות של שני הצדדים, גם של עם ישראל אל הקב"ה, וגם של הקב"ה אל עם ישראל, והמקור השלישי כולו הקב"ה, אז יש כאן מסלול ודרך, קודם כל אדם עצמו צריך לתפוס את עצמו ולהתחזק, וזה הארבעים יום, וזה מה שתקעו במחנה שמשה עולה להר סיני ושלא יטעו אחרי העבודה זרה. בשלב השני הקב"ה עוזר לו, וזה 'אני לדודי ודודי לי', השלב השלישי זה כולו מהקב"ה, אבל ראשית העבודה צריכה להיות על ידי שהאדם עצמו מתעורר.

אמירת מזמור ה' אורי וישעי

בראש חודש אלול עצמו לא אומרים סליחות ותחנונים, וכן אלו הנוהגים לומר תהילים בכל אלול עם תחנונים, אין להתחיל יהי רצון בראש חודש, ונוהגים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים לאחר התפילה לומר 'מזמור לדוד ה' אורי וישעי' בבוקר ובערב, ואומרים לאחריו קדיש, ואנו נוהגים לומר אותו עד שמיני עצרת וכן בשמיני עצרת עצמו, וביום שיש בו מוסף, יאמרו אותו לאחר שחרית לפני שאומרים 'אין כמוך', ובערב אומרים אותו לאחר תפילת מנחה.

תענית שני חמישי ושני

יש מי שאומר, שגזרו שיהיו בתענית בכל ימי שני וחמישי על שלשה דברים, על חורבן הבית, ועל התורה שנשרפה, ועל חלול השם, ויש שמתענים מבשר ויין בימים אלו וגם בלילה שלפניהם, אבל בקיץ שאוכלים לפני הלילה לא צריך להחמיר אפילו שכבר התפללו מעריב, שהרי אוכלים לפני הלילה, אבל אם קיבלו על עצמם להחשיב אותו כלילה לאחר מעריב, צריך להחמיר, ומי שאינו יכול להתענות, לפחות יתפלל בימי שני וחמישי על כל הדברים הללו, ולעתידי לבוא יהפכם ה' לששון ולשמחה.

אמירת סליחות מראש חודש אלול

נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים, מראש חודש אלול ואילך עד יום הכפורים, כיוון שבסוף הלילה, הקב"ה שט בעולם הזה, וזו עת רצון, ומה שנהגו זאת מראש חודש, הוא מכיוון שאז עלה משה בהר סיני לקבל לוחות אחרונות, והעבירו שופר במחנה שמשה עלה להר, כדי שלא יטעו עוד אחרי עבודה זרה, ובאותה שעה שהם התחזקו והעבירו שופר במחנה, היה עת רצון, ולכן זה נקבע לדורות כעת רצון, ויש גם אסמכתא מהפסוק 'אני לדודי ודודי לי', ראשי תבות 'אלול', וסופי תיבות בגימטריא ארבעים, כנגד ארבעים יום שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, כי באלו הארבעים יום, התשובה מקובלת להיות ליבו קרוב אל דודו בתשובה, ואז דודו קרוב לו לקבל תשובתו מאהבה, ויש עוד אסמכתא מהפסוק, 'ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך', ראשי תיבות 'אלול'.

ט"ו לעומר

יארצייט רבינו חיים ב"ר יוסף ויטאל - מהרח"ו גדול תלמידי האר"י
המחשבה הראויה בעת האכילה

כתב רבינו המהרח"ו: תסעד סעודתך לשם שמים, להיות חזק לעבודתו יתברך, כמו שכתוב (משלי ג, ו) "בכל דרכיך דעהו".
(שערי קדושה למהרח"ו החלק הראשון - השער השישי)

בעת האכילה נשתדל לחשוב שאנו אוכלים כדי שנהיה בריאים וחזקים לעבודת הבורא יתברך שמו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il